

peyskyi pidkhody [Features of identification of functional types of territories: Ukrainian and European approaches]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 1(13), 53–60.
<https://doi.org/10.15421/152506>

zakon.rada.gov.ua. (2025, November 19). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vyznachennia pere-liku funktsionalnykh typiv terytorii ta vymoh do po-kaznykiv dlia vidnesennia terytorii do riznykh funktsionalnykh typiv» vid 19 lystopada 2025 r. № 1493 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On determining the list of functional types of ter-ritories and requirements for indicators for classify-ing territories into different functional types" dated

November 19, 2025 No. 1493]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-2025-p#n9>

Zhalila Ya. A. (2023). *Terytorialno-orientovani mekha-nizmy stymuliuvannia investysii u povoiennomu vidnovlenni Ukrainy: analit. dop.* [Territorially-ori-ented mechanisms for stimulating investments in the post-war recovery of Ukraine: analyt. rep.]. Kyiv: NISD. <https://doi.org/10.53679/NISS-analyt-rep.2023.09>

Стаття надійшла до редакції / Received: 10.05.2026

Статтю прийнято до публікації / Accepted: 23.05.2026

Оприлюднено / Published: 21.06.2026

УДК 332.1:330.3:711.14

JEL: H54; O18; R11; R58

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-5-214-230>

ДІАГНОСТИКА ІНФРАСТРУКТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (НА ПРИКЛАДІ СХІДНИЦІ)

©2026 ХАУСТОВА В. Є., ТРУШКІНА Н. В., КАЛАШНІКОВА К. Ю.

УДК 332.1:330.3:711.14

JEL: H54; O18; R11; R58

Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В., Калашнікова К. Ю. Діагностика інфраструктурного потенціалу територіальної громади (на прикладі Східниці)

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю підвищення спроможності територіальних громад до сталого розвитку в умовах децен-тралізації, посилення безпекових викликів, обмеженості фінансових ресурсів та зростання потреб у модернізації інфраструктури. За таких умов особливого значення набуває комплексна діагностика інфраструктурного потенціалу як інструмент виявлення сильних сторін, проблемних зон і резервів розвитку територій. Метою дослідження є діагностика інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади шляхом комплексного оцінювання рівня розвитку її інфраструктурних складових, виявлення проблемних аспектів інфраструктурного забезпе-чення та обґрунтування пріоритетних напрямів його подальшого розвитку. Методологічною основою дослідження є системний підхід, відпо-відно до якого інфраструктурний потенціал територіальної громади розглядається як сукупність взаємопов'язаних комунальної, інженерної, транспортної, логістичної, бальнеологічної, енергетичної, цифрової та інвестиційно-проектної складових. У процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, статистичного узагальнення, монографічний і графічний методи. У результаті дослідження здійснено комплексну діагностику інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади та виконано оцінювання рів-ня розвитку його основних складових. Встановлено, що найбільш розвиненою складовою є бальнеологічна інфраструктура, яка формує основу курортної спеціалізації громади та її конкурентні переваги. Визначено достатній рівень розвитку комунальної, дорожньо-транспортної, логіс-тичної інфраструктури та системи водопостачання. Виявлено, що подальшій модернізації потребують системи водовідведення, енергетична та цифрова інфраструктура. Запропоновано аналітичний підхід до оцінювання інфраструктурного потенціалу громади на основі визначення сильних сторін, проблемних аспектів та можливостей розвитку окремих інфраструктурних складових. Обґрунтовано стратегічні пріоритети розвитку, що передбачають модернізацію базової інфраструктури життєзабезпечення, розвиток курортно-рекреаційного комплексу, підви-щення енергетичної стійкості, цифровізацію управління та активізацію інвестиційно-проектної діяльності. Практичне значення одержаних ре-зультатів полягає в можливості їх використання органами місцевого самоврядування під час підготовки стратегічних і програмних документів розвитку, визначення пріоритетів інфраструктурної модернізації, планування інвестиційних проектів та формування механізмів підвищення інфраструктурної та енергетичної стійкості територіальних громад.

Ключові слова: регіональна економіка; інфраструктурний потенціал; територіальна громада; діагностика; просторовий розвиток; інфраструк-турна резильєнтність; енергетична стійкість; стратегічне управління; сталий розвиток.

Рис.: 3. Табл.: 12. Бібл.: 18.

Хаустова Вікторія Євгенівна – доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: v.khaust@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5895-9287>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216123094>

Трушкіна Наталія Валеріївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник сектора промис-лової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки, Науково-дослідний центр індустріальних про-блем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: trushkina@nas.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6741-7738>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/894686>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57210808778>

Калашнікова Катерина Юріївна – аспірантка, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: Kalashnikova2903@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4619-9947>

UDC 332.1:330.3:711.14

JEL: H54; O18; R11; R58

Khaustova V. Ye., Trushkina N. V., Kalashnikova K. Yu. Diagnosing the Infrastructure Potential of a Territorial Community

(Using Skhidnytsia as an Example)

The relevance of this study is driven by the need to enhance the capacity of territorial communities for sustainable development in the context of decentralization, increasing security challenges, limited financial resources, and growing demands for infrastructure modernization. In such conditions, a comprehensive diagnosis of infrastructure potential becomes particularly important as a tool for identifying strengths, problem areas, and development reserves of territories. The aim of the study is to diagnose the infrastructure potential of the Skhidnytsia settlement territorial community through a comprehensive assessment of the level of development of its infrastructure components, identification of problematic aspects of infrastructure provision, and substantiation of priority directions for its further development. The methodological basis of the study is a system approach, according to which the infrastructure potential of a territorial community is viewed as a set of interconnected municipal, engineering, transport, logistics, balneological, energy, digital, and investment-project components. The study used methods of analysis and synthesis, comparative analysis, statistical generalization, as well as monographic and graphical methods. As a result of the study, a comprehensive assessment of the infrastructure potential of the Skhidnytsia settlement territorial community was carried out, and the level of development of its main components was evaluated. It was found that the most developed component is the balneological infrastructure, which forms the basis of the community's resort specialization and its competitive advantages. A sufficient level of development was identified for the municipal, road-transport, logistics infrastructure, and water supply systems. It was further found that the water supply systems, energy, and digital infrastructure need further modernization. An analytical approach was proposed for assessing the infrastructure potential of a community based on identifying strengths, problem areas, and opportunities for developing individual infrastructure components. Strategic development priorities were substantiated, which include modernizing basic life-support infrastructure, developing the resort and recreational complex, increasing energy resilience, digitizing management, and boosting investment and project activities. The practical significance of the results lies in the possibility of their use by local authorities when preparing strategic and program development documents, setting priorities for infrastructure modernization, planning investment projects, and forming mechanisms to improve the infrastructure and energy resilience of territorial communities.

Keywords: regional economy; infrastructure potential; territorial community; diagnostics; spatial development; infrastructure resilience; energy sustainability; strategic management; sustainable development.

Fig.: 3. **Tabl.:** 12. **Bibl.:** 18.

Khaustova Viktoriia Ye. – D. Sc. (Economics), Professor, Director of the Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: v.khaust@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5895-9287>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216123094>

Trushkina Nataliia V. – PhD (Economics), Senior Research Fellow, Senior Research Fellow of the Sector of Industrial Policy and Innovative Development of the Department of Industrial Policy and Energy Security, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: trushkina@nas.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6741-7738>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/894686>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57210808778>

Kalashnikova Kateryna Yu. – Postgraduate Student, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: Kalashnikova2903@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4619-9947>

В умовах поглиблення процесів децентралізації, посилення міжтериторіальної конкуренції за інвестиційні ресурси та необхідності забезпечення сталого місцевого розвитку особли-

вої актуальності набувають питання ефективного використання потенціалу територіальних громад. Спроможність громади забезпечувати належний рівень якості життя населення, підтримувати економічну активність, розвивати підприємництво, залучати туристів та інвесторів значною мірою залежить від стану та рівня розвитку її інфраструктури. Саме інфраструктура формує матеріальну основу функціонування території, забезпечує доступність базових послуг, просторову інтегрова-

Наукову статтю підготовлено за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України в рамках реалізації проекту «Розбудова резильєнтних розподілених енергетичних систем територіальних громад України» (реєстраційний № 2025.07/0056), який відібрано для виконання за конкурсом «Передова наука в Україні 2026–2028».

ність населених пунктів і створює передумови для реалізації стратегічних цілей розвитку громади.

Сучасні виклики, які пов'язано з наслідками воєнних дій, демографічними змінами, обмеженістю фінансових ресурсів, необхідністю відновлення пошкоджених об'єктів та адаптації до нових соціально-економічних умов, суттєво підвищують вимоги до рівня інфраструктурного забезпечення територіальних громад. У цих умовах особливого значення набуває не лише розвиток окремих інфраструктурних об'єктів, а й комплексна діагностика інфраструктурного потенціалу як інструменту виявлення сильних сторін, проблемних зон, внутрішніх резервів і перспектив подальшого розвитку території.

Необхідність проведення такої діагностики обумовлена також зростанням ролі інфраструктури в забезпеченні економічної резильєнтності громад. Комунальна, транспортна, інженерна, цифрова, енергетична та туристично-рекреаційна інфраструктура дедалі більше впливають на конкурентоспроможність територій, формування інвестиційної привабливості, розвиток людського потенціалу та підвищення рівня місцевої економічної активності. Водночас для багатьох територіальних громад характерними залишаються проблеми зношеності критично важливих об'єктів інфраструктури, нерівномірності просторового розвитку, недостатнього фінансування інфраструктурних проєктів та обмежених можливостей залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів.

Особливої уваги потребують громади, економічна спеціалізація яких пов'язана з туристично-рекреаційною діяльністю та використанням природних ресурсів. Для таких територій якість інфраструктури безпосередньо впливає на формування конкурентних переваг, рівень туристичної привабливості, екологічну безпеку та можливість довгострокового соціально-економічного розвитку. У цьому контексті Східницька селищна територіальна громада є показовим прикладом поєднання функцій курортно-рекреаційного центру, гірської території та багатокомпонентної просторової системи, розвиток якої значною мірою залежить від ефективності функціонування інфраструктурного комплексу.

З огляду на зазначене, дослідження інфраструктурного потенціалу територіальної громади та проведення його комплексної діагностики є важливим науковим і практичним завданням, результати якого можуть бути використані для обґрунтування управлінських рішень щодо модернізації інфраструктури, визначення пріоритетів розвитку, підвищення інвестиційної привабливості

території та зміцнення спроможності громади в умовах сучасних викликів і загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому дискурсі інфраструктура розглядається не лише як сукупність об'єктів життєзабезпечення території, а як важливий ресурс її соціально-економічного розвитку, просторової згуртованості, інвестиційної привабливості та стійкості до зовнішніх викликів. Особливої актуальності ця проблематика набуває для територіальних громад, оскільки саме на місцевому рівні інфраструктура безпосередньо впливає на якість життя населення, доступність базових послуг, розвиток підприємництва, туристичну привабливість і спроможність органів місцевого самоврядування реалізовувати стратегічні цілі розвитку.

У зарубіжній науковій літературі сформувалося кілька взаємопов'язаних підходів до дослідження інфраструктури та її ролі в розвитку територій. Один із них пов'язано з аналізом інфраструктури як передумови економічного зростання та підвищення добробуту населення. Так, S. Hallegatte et al. [1] обґрунтовують, що якісна інфраструктура зменшує соціально-економічні втрати від кризових явищ, підвищує стійкість територій і створює умови для довгострокового розвитку. У цьому контексті інфраструктура постає не як допоміжний елемент економіки, а як базова умова її функціонування.

Інший напрям досліджень зосереджено на стійкості інфраструктурних систем. D. Řehák et al. [2] запропонували комплексний підхід до оцінювання стійкості елементів критичної інфраструктури з урахуванням їх взаємозалежності, вразливості та можливих каскадних ефектів. Близькою за змістом є робота S. Argyroudis et al. [3], у якій розглянуто вразливість транспортних інфраструктурних активів до впливу природних і техногенних загроз. Ці дослідження є важливими для розуміння ризиків функціонування інфраструктури, однак їхній фокус переважно спрямовано на окремих видах інфраструктурних систем, а не на комплексному потенціалі територіальної громади.

Вагомий внесок у розвиток просторового підходу до дослідження інфраструктури зробила P. Healey [4], яка розглядає інфраструктуру як елемент просторової організації територій, що впливає на характер економічних зв'язків, розміщення активності та збалансованість розвитку. Своєю чергою, A. Rodríguez-Pose та N. Gill [5] акцентують увагу на ролі децентралізації та місцевого управління у формуванні умов для територіального розвитку. Їхній підхід є особливо важливим для дослідження територіальних громад, оскільки дозволяє

пов'язати інфраструктурний розвиток із управлінською спроможністю місцевого рівня.

Окреме місце посідають дослідження резильєнтності територіальних систем. Так, S. Meegow, J. Newell, M. Stults [6] трактують стійкість територій як здатність адаптуватися до зовнішніх викликів, підтримувати функціонування ключових систем і відновлюватися після кризових подій. Такий підхід є важливим для громад, які функціонують в умовах воєнних, економічних, екологічних і демографічних ризиків, оскільки інфраструктура в цих умовах стає не лише фактором розвитку, а й інструментом збереження життєздатності території.

На рівні міжнародних організацій інфраструктурна проблематика також розглядається крізь призму стійкості, територіального підходу та якості управління. У документах OECD [7] наголошується на необхідності врахування територіальної специфіки під час формування політики кліматичної дії та стійкості. У матеріалах World Bank [8] підкреслено значення належного інфраструктурного управління, прозорості, планування, пріоритизації інвестицій і координації між різними рівнями влади. Ці підходи мають важливе прикладне значення для громад, які стикаються з обмеженістю власних ресурсів і потребують зовнішнього фінансування інфраструктурних проєктів.

Більш наближеними до тематики територіальних громад є дослідження, у яких інфраструктура аналізується у зв'язку зі сталим розвитком, якістю життя та подоланням територіальних диспропорцій. Так, V. Shcherbak et al. [9] досліджують сталий розвиток об'єднаних територіальних громад в умовах конфлікту. Автори доводять, що здатність громад перетворювати кризові виклики на можливості значною мірою залежить від ефективності місцевого управління, розвитку людського капіталу, підтримки економічної активності та функціонування базової інфраструктури.

У роботі B. Mitrică et al. [10] здійснено аналіз техніко-урбаністичної інфраструктури в долині Дунаю в Румунії з акцентом на відмінності між міськими та сільськими територіями. Результати цього дослідження засвідчують, що інфраструктурні диспропорції можуть поглиблювати соціально-економічну нерівність, обмежувати доступ населення до послуг і стримувати розвиток периферійних територій. Для дослідження інфраструктурного потенціалу громад цей висновок є важливим, оскільки підтверджує необхідність не лише кількісної оцінки інфраструктурних об'єктів, а й аналізу їх просторової доступності та функціонального значення.

Фінансовий аспект інфраструктурного розвитку розкрито у праці [11], у якій автори запропонували концептуальний підхід до фінансового забезпечення розвитку інфраструктури регіональних територій, підкресливши важливість поєднання бюджетних, інвестиційних і партнерських механізмів. Для територіальних громад це питання має особливе значення, оскільки наявність інфраструктурних потреб часто істотно перевищує обсяг доступних фінансових ресурсів.

Досвід впливу місцевих ініціатив на якість життя населення розглянуто у статті F. J. G. Moreno et al. [12], присвяченій тридцятирічній реалізації ініціативи LEADER у сільських територіях Іспанії. Автори показують, що локальні програми розвитку, підтримка громадської участі та інвестиції у місцеву інфраструктуру можуть істотно впливати на добробут населення, соціальну згуртованість і розвиток сільських територій. Цей підхід є цінним для українських територіальних громад, оскільки поєднує інфраструктурний розвиток із участю місцевих акторів та орієнтацією на якість життя.

Узагальнення літературних джерел і результатів власних попередніх досліджень [13; 14] дає змогу виокремити кілька важливих висновків. По-перше, інфраструктура в сучасній науковій літературі трактується як багатфункціональний ресурс розвитку територій, а не лише як сукупність об'єктів матеріального забезпечення. По-друге, більшість авторів пов'язує якість інфраструктури зі стійкістю територій, їх економічною активністю, доступністю послуг і якістю життя населення. По-третє, дедалі більшого значення набуває територіальний підхід, який передбачає врахування просторових особливостей, функціональної спеціалізації, управлінської спроможності та фінансових можливостей громад.

Разом із тим аналіз наукових праць дозволяє визначити низку наукових прогалин. Передусім більшість досліджень зосереджено на окремих видах інфраструктури або на інфраструктурних системах на національному, регіональному чи галузевому рівнях. Натомість інфраструктурний потенціал територіальної громади як цілісна система, що поєднує комунальну, інженерну, транспортну, цифрову, енергетичну, рекреаційну та інші складові, залишається недостатньо розробленим об'єктом наукового аналізу.

Другою прогалиною є відсутність усталеного методичного підходу до комплексної діагностики інфраструктурного потенціалу територіальних громад. У наявних працях переважають або загальнотеоретичні підходи до розвитку інфраструктури, або аналіз окремих інфраструктурних

підсистем. Водночас недостатньо опрацьованими залишаються питання формування системи діагностичних ознак, що дозволяла б оцінити не лише наявність інфраструктурних об'єктів, а й їх функціональну роль у розвитку громади, рівень просторової доступності, вплив на якість життя, інвестиційну привабливість та економічну активність.

Третьою прогалиною є *недостатня увага до громад із виразною функціональною спеціалізацією*. Для курортно-рекреаційних громад інфраструктура має особливе значення, оскільки вона одночасно забезпечує життєдіяльність населення, підтримує туристичну діяльність, впливає на збереження природно-ресурсного потенціалу та формує конкурентні переваги території. Проте в науковій літературі бракує досліджень, у яких інфраструктурний потенціал таких громад розглядався б комплексно, з урахуванням поєднання комунальних, транспортних, рекреаційних, цифрових, екологічних та управлінських чинників.

Четверту прогалину пов'язано з *недостатнім поєднанням наукової діагностики інфраструктурного потенціалу з практичними потребами місцевого управління*. Для територіальних громад важливо не лише описати наявний стан інфраструктури, а й виявити проблемні зони, визначити ризики, оцінити резерви розвитку та сформулювати пріоритети модернізації. Саме тому актуальним є перехід від фрагментарного опису інфраструктури до її комплексної діагностики як аналітичної основи для прийняття управлінських рішень.

Таким чином, аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значний науковий інтерес до проблем інфраструктурного розвитку, стійкості територій, просторового планування та місцевого управління. Водночас недостатньо опрацьованими залишаються питання комплексної діагностики інфраструктурного потенціалу територіальних громад, особливо громад курортно-рекреаційного типу. Це обумовлює необхідність подальшого дослідження інфраструктурного потенціалу територіальної громади як багатокomпонентної системи, що визначає якість життя населення, конкурентоспроможність території, її інвестиційну привабливість і стратегічні можливості розвитку.

Мета та методологія дослідження. Метою дослідження є діагностика інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади шляхом комплексного оцінювання рівня розвитку її інфраструктурних складових, визначення сильних сторін і проблемних зон інфраструктурного забезпечення, а також обґрунтування напрямів підвищення спроможності громади до сталого соціально-економічного розвитку.

Методологічною основою дослідження є системний підхід, відповідно до якого інфраструктурний потенціал територіальної громади розглядається як сукупність взаємопов'язаних інфраструктурних підсистем, що забезпечують життєдіяльність населення, функціонування суб'єктів господарювання та розвиток території. Такий підхід дозволяє досліджувати інфраструктуру не як набір окремих об'єктів, а як цілісну систему, що формує умови для економічного зростання, підвищення якості життя населення, зміцнення конкурентних переваг громади та забезпечення її резильєнтності.

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. *Метод аналізу та синтезу* застосовано для узагальнення теоретичних підходів до трактування інфраструктурного потенціалу територіальних громад і систематизації його основних складових. *Монографічний метод* використано для вивчення особливостей функціонування Східницької селищної територіальної громади як об'єкта дослідження. *Метод порівняльного аналізу* дав змогу оцінити рівень розвитку окремих складових інфраструктури та визначити їх сильні й слабкі сторони. *Статистичний метод* використано для оброблення та узагальнення даних щодо соціально-економічного розвитку громади. *Графічний метод* застосовано для візуалізації результатів дослідження та представлення структури інфраструктурного потенціалу.

В основу дослідження покладено авторський підхід до діагностики інфраструктурного потенціалу територіальної громади, який передбачає оцінювання сукупності інфраструктурних складових, що визначають умови розвитку території. До складу інфраструктурного потенціалу віднесено транспортну, комунальну, соціальну, цифрову, туристично-рекреаційну та інституційну інфраструктуру. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити можливості громади щодо забезпечення потреб населення, розвитку підприємництва, залучення інвестицій та використання місцевих ресурсів.

Запропонований методологічний підхід дозволяє здійснити комплексну діагностику інфраструктурного потенціалу територіальної громади, виявити наявні диспропорції та обмеження розвитку, а також сформулювати аналітичне підґрунтя для обґрунтування пріоритетних напрямів удосконалення інфраструктурного забезпечення території Східниці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інфраструктура Східницької селищної територіальної громади є одним із ключових чинників її економічної стійкості, інвестиційної привабливості та якості життя населення. Для громади, яка поєднує функції гірської території, бальнеологічного

курорту, туристично-рекреаційного центру та просторово розосередженої селищно-сільської системи, інфраструктура має не лише обслуговуюче, а й стратегічне значення.

Інфраструктурний контур громади (табл. 1) охоплює дорожнє господарство, житлово-комунальні послуги, теплопостачання, водопостачання та водовідведення, благоустрій, поводження з твердими побутовими відходами, утримання мінеральних джерел, цифрову інфраструктуру, логістику, а також проекти відбудови та модернізації, зареєстровані в системі DREAM.

Аналіз свідчить, що інфраструктурний комплекс громади має багатокомпонентний характер і поєднує комунальну, інженерну, транспортно-логістичну, курортно-рекреаційну та цифрову складові (рис. 1). Особливістю Східницької громади є те, що інфраструктура виконує не лише забезпечувальну функцію, а й виступає одним із ключових факторів розвитку туристичної економіки, формування комфортного середовища для мешканців і підвищення інвестиційної спроможності території.

Комунальна інфраструктура Східницької громади формується насамперед діяльністю комунальних підприємств, які перебувають у власності Східницької селищної ради. Їхня роль полягає в забезпеченні базових життєво важливих послуг для населення, бізнесу, туристичного сектора та соціальних установ громади. Ключовими підприємствами у сфері інфраструктурного забезпечення є КП «Господарник», КП «Оазис Карпат» і КП «Східницькі джерела». Саме вони забезпечують функціонування основних елементів комунального господарства: благоустрій, теплопостачання, управління побутовими відходами, утримання доріг, водопостачання, водовідведення, догляд за мінеральними джерелами та прилеглими територіями.

КП «Господарник» виконує функції багато-профільного житлово-комунального підприємства. Воно здійснює діяльність у сфері організації та підтримання благоустрою, надає послуги з управління побутовими відходами, теплопостачання, утримання дорожньої інфраструктури та обслуговування територій населених пунктів громади. У 2024 році підприємством було вивезено 2154,3 т твердих побуто-

Таблиця 1

Інфраструктурний контур Східницької селищної громади

Складова інфраструктури	Ключові об'єкти / оператори	Значення для громади
Дорожнє господарство	148 км об'єктів дорожнього господарства, які утримує КП «Господарник»	Забезпечення доступності 22 населених пунктів, туристичної мобільності та логістики
Благоустрій	КП «Господарник»	Прибирання, утримання територій, скошування трави, обрізка дерев, зимове утримання доріг
Поводження з твердими побутовими відходами	КП «Господарник»	Вивезення 2154,3 т твердих побутових відходів у 2024 році
Теплопостачання	КП «Господарник»	Забезпечення базових житлово-комунальних послуг
Водопостачання	КП «Оазис Карпат»	643 абоненти, з них 556 фізичних осіб і 87 юридичних осіб
Водовідведення	КП «Оазис Карпат»	97 договорів на централізоване водовідведення
Мінеральні джерела	КП «Східницькі джерела»	38 джерел і 17 свердловин як основа курортної спеціалізації
Логістика	Підбузький транспортно-логістичний кластер	Зв'язок курортного, рекреаційного та паливно-енергетичного секторів із зовнішніми ринками
Цифрова інфраструктура	Індекс цифрової трансформації – 54,76 бала	Основа для електронних послуг, цифрового управління та туристичних сервісів
Проекти DREAM	13 проєктів	Портфель відбудови та модернізації громади

Джерело: складено за даними звітів комунальних підприємств [15], Порталу статистики громад Львівської області [16], Clarity Hromada / DREAM [17].

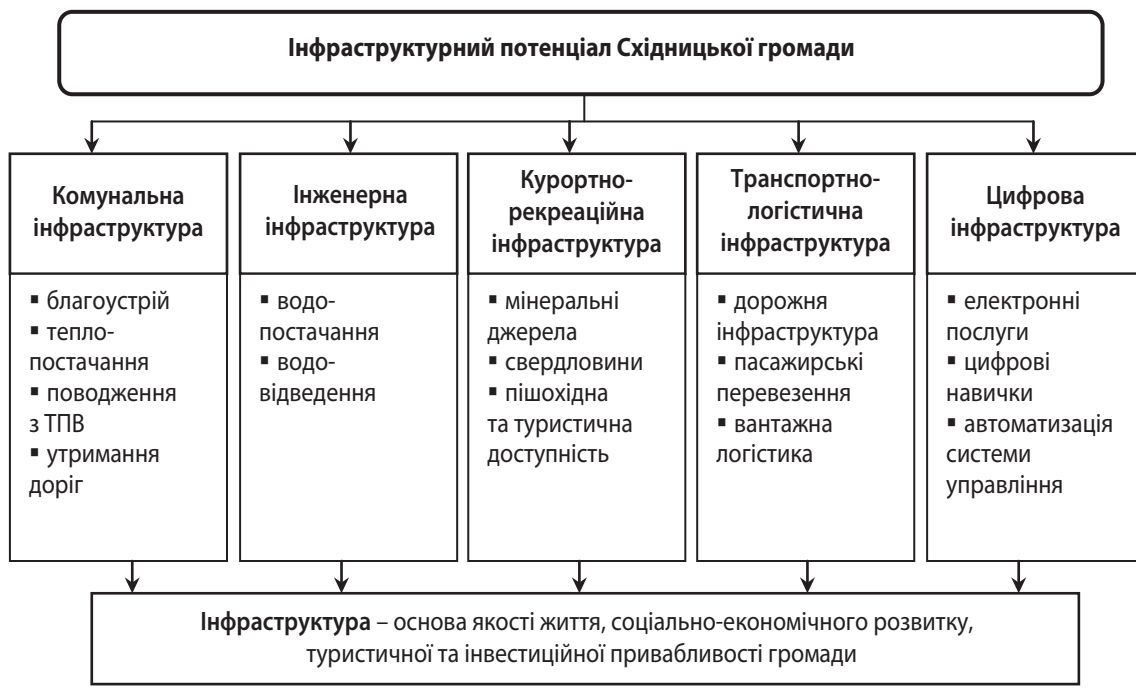

Рис. 1. Складові інфраструктурного потенціалу Східницької громади

Джерело: побудовано авторами.

вих відходів, що становить приблизно 10,3 тис. м³. Послуг з вивезення твердих побутових відходів було надано на суму 5,23 млн грн. Станом на 31 грудня 2024 року КП «Господарник» обслуговувало 3492 будинки та об'єкти, що на 400 більше порівняно з попереднім періодом (табл. 2).

У сфері поводження з твердими побутовими відходами найбільше навантаження припадає на селище Східниця (табл. 3). Це пояснюється його статусом адміністративного, курортного та сервіс-

ного центру громади, де концентруються туристичні потоки, готельно-ресторанний бізнес, заклади обслуговування та значна частина економічної активності.

Наведені дані свідчать, що система поводження з твердими побутовими відходами має виразну територіальну концентрацію. Близько 70% загального обсягу відходів формується у Східниці, що потребує належного рівня

Таблиця 2

Ключові операційні показники комунальної інфраструктури Східниці у 2024 р.

Показник	Значення
Вивезено твердих побутових відходів, т	2154,3
Обсяг твердих побутових відходів, м ³	10258,6
Вартість наданих послуг з вивезення твердих побутових відходів, млн грн	5,23
Кількість обслуговуваних будинків / об'єктів	3492
Приріст кількості обслуговуваних об'єктів за рік	+400
Поточні ремонти доріг, м ²	12080
Протяжність дорожнього господарства, що утримується, км	148
Відновлено вуличного освітлення	майже 30%
Абоненти водопостачання	643
Договори на водовідведення	97
Мінеральні джерела	38
Свердловини	17

Джерело: складено авторами за даними звітів КП «Господарник», КП «Оазис Карпат», КП «Східницькі джерела» за 2024 рік [15].

Таблиця 3

Структура вивезення твердих побутових відходів у 2024 р.

Територія	Обсяг твердих побутових відходів, т	Частка, %
Селище Східниця	1508,7	70,0
Підбуж, Сторона, Опака, Залокоть, Смільна, Жданівка	357,16	16,6
Інші населені пункти громади	288,44	13,4
Разом	2154,3	100,0

Джерело: складено авторами за даними звіту КП «Господарник» за 2024 рік [15].

технічного забезпечення, регулярності вивезення, контролю за платіжною дисципліною та оновлення спеціалізованої техніки. У звіті підприємства серед потреб на 2025 рік прямо зазначено необхідність придбання нових автомобілів для вивезення твердих побутових відходів.

Водопостачання та водовідведення є критично важливими складовими інфраструктури Східницької громади. Їх значення посилюється тим, що громада має курортно-рекреаційну спеціалізацію, а отже, якість води, екологічний стан території та санітарна безпека безпосередньо впливають на її туристичну привабливість. КП «Оазис Карпат» забезпечує водопостачання мешканців селища Східниця. Станом на початок 2025 року підприємство мало 643 абоненти, з яких 556 – фізичні особи, 87 – юридичні особи. Порівняно з попереднім роком кількість абонентів збільшилася на 40. У 2024 році підприємство проводило роботу зі встановлення нових лічильників. Кількість абонентів, яким нарахування здійснювалося без лічильника, скоротилася із 41 до 12 (табл. 4). Це свідчить про поступове підвищення прозорості обліку споживання води та більш раціональне управління ресурсами.

З 1 січня 2024 року КП «Оазис Карпат» було передано каналізаційні мережі водовідведення. На момент звітування було укладено 97 договорів на водовідведення, з них 77 – з фізичними особами, 20 – з юридичними особами. Підприємство продовжує роботу щодо підключення абонентів до централізованого водовідведення, що має важливе значення для поліпшення екологічного стану території.

Наведені дані свідчать про поступове розширення інженерної інфраструктури громади. Особливо позитивною тенденцією є збільшення кількості абонентів, скорочення кількості споживачів

Таблиця 4

Стан розвитку сфери водопостачання та водовідведення

Показник	Значення
Абоненти водопостачання, всього	643
Фізичні особи	556
Юридичні особи	87
Приріст абонентів порівняно з попереднім роком	+40
Абоненти без лічильників на початок періоду	41
Абоненти без лічильників станом на 01.01.2025	12
Договори на водовідведення	97
Фізичні особи за договорами водовідведення	77
Юридичні особи за договорами водовідведення	20
Видано технічних умов на водопостачання	39
Видано технічних умов на водовідведення	12

Джерело: складено авторами за даними звіту КП «Оазис Карпат» за 2024 рік [15].

без лічильників та розвиток системи централізованого водовідведення. Водночас кількість договорів на водовідведення свідчить, що ця система перебуває на етапі формування, тому її подальший розвиток має бути одним із ключових пріоритетів екологічної безпеки курортної території.

Унікальною складовою інфраструктури Східницької громади є природно-рекреаційна та бальнеологічна інфраструктура, пов'язана з мінеральними джерелами. Для Східниці це не лише природний ресурс, а й основа економічної спеціалізації, туристичної ідентичності та конкурентоспроможності громади. КП «Східницькі джерела» забезпечує благоустрій, чистоту та утримання джерел і прилеглих територій. Загалом на території Східниці налічується 38 джерел і 17 свердловин. У 2024 році підприємством було здійснено ремонт пішохідної доріжки від Будинку культури / амфітеатру до свердловини № 367 на суму 767,45 тис. грн, проведено обслуговування мереж зовнішнього освітлення біля джерел № 5, 615, 357 на суму 98,9 тис. грн, а також виконано дослідження мінеральних вод на суму 23 тис. грн (табл. 5).

Бальнеологічна інфраструктура є стратегічним активом громади. Якісний стан джерел, зручність доступу до них, благоустрій прилеглих те-

Таблиця 5

Основні характеристики бальнеологічної інфраструктури громади

Показник	Значення
Кількість мінеральних джерел, од.	38
Кількість свердловин, од.	17
Вартість ремонту пішохідної доріжки до свердловини № 367, тис. грн	767,5
Витрати на обслуговування мереж зовнішнього освітлення біля джерел № 5, 615, 357, тис. грн	98,9
Витрати на дослідження мінеральних вод, тис. грн	23,0
Придбання паливно-мастильних матеріалів, тис. грн	39,96
Матеріали для благоустрою, тис. грн	81,2

Джерело: складено авторами за даними звіту КП «Східницькі джерела» за 2024 рік [15].

риторій, освітлення, пішохідна інфраструктура та екологічний контроль безпосередньо впливають на імідж Східниці як курорту. Саме тому утримання мінеральних джерел має розглядатися не лише як комунальна функція, а як інвестиція в туристичну привабливість і довгострокову конкурентоспроможність громади.

Дорожня інфраструктура є однією з ключових передумов розвитку Східницької громади. Для гірської та курортної території якість доріг має подвійне значення: вона впливає і на повсякденну мобільність мешканців, і на туристичну доступність громади. Утримання 148 км дорожнього господарства, проведення ремонтів у різних населених пунктах, зимове очищення доріг і посипання піщано-сольовою сумішшю формують базову транспортну спроможність громади. Це особливо важливо з огляду на просторову розосередженість 22 населених пунктів та необхідність забезпечення доступу до адміністративних, освітніх, медичних, соціальних і туристичних послуг.

Окремо варто виділити логістичний потенціал селища Підбуж і села Залокоть. Підбуж фактично виконує роль головного логістичного вузла громади. Тут зосереджено групу транспортних підприємств, які забезпечують зв'язок рекреаційного та паливно-енергетичного секторів громади із зовнішніми ринками.

До логістичного кластера належать МПП «Прикарпаттранс», ТОВ «Транс-Екіпаж», МПП «Західтранс», МПП «Оксана», ТОВ «Західтранс Плюс». Сукупний офіційний дохід цих підприємств у 2025 році становив понад 163 млн грн, а загальна

кількість штатного персоналу – 129 осіб (табл. 6). Важливою особливістю цього кластера є те, що транспортні підприємства належать місцевим підприємцям-резидентам громади. Це підсилює локальний ринок праці та сприяє збереженню доходів у межах території.

Таблиця 6

Параметри транспортно-логістичного потенціалу громади

Показник	Значення
Протяжність дорожнього господарства, що утримується КП «Господарник», км	148
Площа поточних ремонтів доріг у 2024 році, м ²	12080
Кількість основних логістичних підприємств, од.	5
Сукупний дохід логістичних підприємств у 2025 році, млн грн	понад 163
Чисельність штатного персоналу логістичних підприємств, осіб	129

Джерело: складено авторами за даними звіту КП «Господарник» за 2024 рік [15].

Транспортно-логістична інфраструктура є важливим елементом економічної моделі громади. Вона забезпечує не лише мобільність населення та туристів, а й функціонування курортного, паливно-енергетичного, сервісного та комунального секторів. Наявність локального логістичного кластера, сформованого місцевими підприємцями, є суттєвою перевагою громади, оскільки створює робочі місця, підтримує місцевий бізнес і підвищує внутрішню економічну стійкість.

Цифрова інфраструктура поступово стає важливою складовою конкурентоспроможності територіальних громад. Для Східницької громади цифровізація має значення не лише для підвищення якості адміністративних послуг, а й для розвитку туризму, освіти, охорони здоров'я, управління комунальними ресурсами та залучення інвестицій.

За даними Управління з питань цифрового розвитку Львівської обласної державної адміністрації, розміщеними на Порталі статистики громад Львівської області, індекс цифрової трансформації Східницької селищної територіальної громади у 2025 році становив 54,76 бала.

Окремі показники розвитку цифрової інфраструктури громади у 2023 році засвідчують нерівномірність цифрового розвитку. Найвищі оцінки отримали якість і доступність цифрової інфраструктури – 15,66 бала, автоматизація управлінської діяльності та систем управління ресурсами –

13,20 бала, цифровий розвиток послуг галузей освіти і охорони здоров'я – 11,55 бала. Водночас найнижчими залишаються показники розвитку цифрової грамотності населення – 1,25 бала, розвитку підприємств ІТ-сектора – 1,78 бала та розвитку цифрової інфраструктури – 3,65 бала (табл. 7).

Таблиця 7

Показники розвитку цифрової інфраструктури громади у 2023 р.

Показник	Бали
Інституційна спроможність громади	6,25
Якість і доступність цифрової інфраструктури у громаді	15,66
Розвиток підприємств ІТ-сектора в громаді	1,78
Електронна трансформація органів місцевого самоврядування	6,13
Цифровий розвиток послуг галузей освіти та охорони здоров'я	11,55
Автоматизація управлінської діяльності та систем управління ресурсами	13,20
Розвиток цифрової грамотності населення	1,25
Розвиток цифрових навичок населення	6,60
Розвиток цифрової інфраструктури	3,65
Цифровізація публічних послуг	5,41

Джерело: складено за даними Управління з питань цифрового розвитку Львівської обласної державної адміністрації, розміщеними на Порталі статистики громад Львівської області [16].

Для більш наочного представлення цифрового профілю громади доцільно розмежувати сильні та слабкі позиції цифрової трансформації (табл. 8). Цифрова трансформація громади має нерівномірний характер. Базова доступність цифрової інфраструктури та автоматизація управлінських процесів є відносно сильними сторонами. Водночас цифрова грамотність населення, розвиток підприємств ІТ-сектора та цифровізація публічних послуг потребують системного посилення. Для курортної громади це особливо важливо, оскільки цифрові сервіси можуть бути використані для просування туристичних послуг, електронного бронювання, навігації, інформування туристів, збору зворотного зв'язку, управління потоками відвідувачів і підвищення якості адміністративних послуг.

Важливим джерелом інформації про інфраструктурні потреби та пріоритети громади є система DREAM. За даними Clarity Hromada, на території Східницької громади зареєстровано 13 проєктів у DREAM. Загальний бюджет цих проєктів становить 632,7 млн грн, а обсяг підтвердженого фінансування – 74,8 млн грн (табл. 9).

Таблиця 9

Проєкти DREAM як портфель інфраструктурної модернізації Східницької громади

Показник	Значення
Кількість проєктів DREAM	13
Загальний бюджет проєктів, млн грн	632,7
Підтверджене фінансування, млн грн	74,8
Орієнтовний фінансовий розрив, млн грн	557,9
Частка профінансованих потреб, %	11,8
Частка непокритих потреб, %	88,2

Джерело: складено авторами за даними Clarity Hromada / DREAM [17].

За статусом реалізації 9 проєктів виконуються, 3 проєкти скасовано, 1 проєкт перебуває на

Таблиця 8

Цифрова інфраструктура громади: сильні та слабкі позиції

Напрямок цифрового розвитку	Бал	Оцінка для економічного профілю
Якість і доступність цифрової інфраструктури	15,66	Сильна позиція
Автоматизація управлінської діяльності та систем управління ресурсами	13,20	Сильна позиція
Цифровий розвиток послуг освіти та охорони здоров'я	11,55	Помірно сильна позиція
Розвиток цифрових навичок населення	6,60	Потребує посилення
Інституційна спроможність громади	6,25	Потребує посилення
Електронна трансформація органів місцевого самоврядування	6,13	Потребує посилення
Цифровізація публічних послуг	5,41	Потребує активізації
Розвиток цифрової інфраструктури	3,65	Слабка позиція
Розвиток підприємств ІТ-сектора	1,78	Слабка позиція
Розвиток цифрової грамотності населення	1,25	Критично слабка позиція

Джерело: складено авторами за даними Порталу статистики громад Львівської області [16].

етапі підготовки. За характером робіт переважають проекти реконструкції – 10 проектів, тоді як нове будівництво передбачено у 3 проектах. Структура проектів за секторами свідчить, що найбільший акцент зроблено на транспортних послугах – 7 проектів. Також передбачено по 2 проекти у сфері освіти та охорони здоров'я, 1 проект у сфері води, санітарії та управління відходами, 1 проект у сфері промисловості, торгівлі та послуг (табл. 10).

Таблиця 10

Проекти DREAM за статусом, характером і секторами

Критерій	Категорія	Кількість проектів
Статус реалізації	Виконуються	9
	Скасовано	3
	Підготовка	1
Характер робіт	Реконструкція	10
	Нове будівництво	3
Сектор економіки	Транспортні послуги	7
	Освіта	2
	Охорона здоров'я	2
	Вода, санітарія та управління відходами	1
	Промисловість, торгівля, послуги	1

Джерело: складено авторами за даними Clarity Hromada / DREAM [17].

Наведені дані свідчать, що ключовим інфраструктурним пріоритетом громади є транспортна доступність і дорожня інфраструктура. Такий акцент є логічним для гірської курортної громади, де якість доріг визначає не лише комфорт мешканців, а й можливості розвитку туризму, інвестицій, бізнесу та доступу до соціальних послуг.

Водночас співвідношення між загальним бюджетом проектів і обсягом підтвердженого фінансування свідчить про значний інфраструктурний фінансовий розрив (рис. 2). Профінансована частина становить близько 11,8% від загальної вартості проектів, тоді як непокриті потреби – близько 88,2%. Це означає, що громаді необхідно активно працювати із залученням додаткових джерел фінансування: державних програм, обласних програм, міжнародної технічної допомоги, донорських коштів, грантів, державно-приватного партнерства та інвестиційних механізмів.

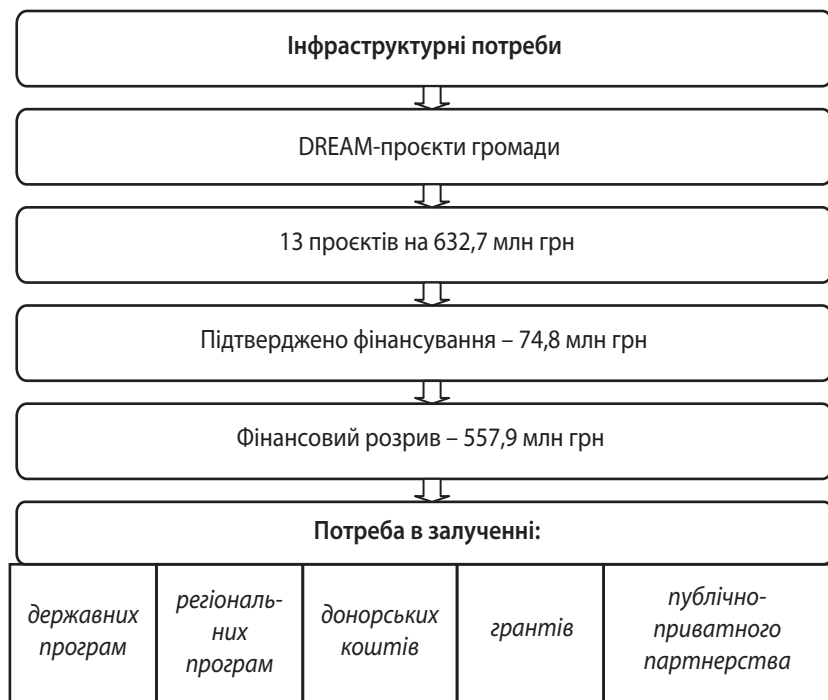
Отже, проведений аналіз свідчить, що інфраструктурний потенціал Східницької селищної

територіальної громади характеризується наявністю суттєвих конкурентних переваг, які формують основу її соціально-економічного розвитку та підвищують інвестиційну привабливість території. Водночас окремі інфраструктурні складові потребують модернізації та подальшого розвитку, оскільки їхній поточний стан безпосередньо впливає на якість життя населення, екологічну безпеку, ефективність функціонування туристично-рекреаційного комплексу та фінансову спроможність громади.

Для систематизації результатів дослідження здійснено аналітичну характеристику основних складових інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади (табл. 11). Як видно з табл. 11, інфраструктурний потенціал громади має багатокомпонентний характер і поєднує взаємопов'язані транспортні, комунальні, бальнеологічні, енергетичні, цифрові та інвестиційні складові. Найбільш вагомими конкурентними перевагами є наявність унікальної бальнеологічної бази, сформованої мережі комунальної інфраструктури та логістичних передумов для розвитку туристично-рекреаційної діяльності. Водночас проведений аналіз дозволив виявити низку системних проблем, серед яких особливої уваги потребують розвиток системи водовідведення, модернізація дорожньо-транспортної інфраструктури, підвищення енергетичної стійкості громади та розширення джерел фінансування інфраструктурних проектів.

Для визначення рівня розвитку окремих складових інфраструктурного потенціалу та виявлення пріоритетних напрямів їх удосконалення здійснено діагностичну оцінку інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади (табл. 12).

Результати діагностики свідчать про нерівномірність розвитку окремих складових інфраструктурного потенціалу громади. Найвищий рівень розвитку має бальнеологічна інфраструктура, яка формує основу курортної спеціалізації території та забезпечує її конкурентні переваги на національному ринку рекреаційних послуг. Достатній рівень розвитку характерний для комунальної, дорожньо-транспортної, логістичної інфраструктури та системи водопостачання, які загалом забезпечують належне функціонування громади. Водночас системи водовідведення, енергетична та цифрова інфраструктура потребують подальшої модернізації та розвитку. Окремо слід відзначити інвестиційно-проектну складову, яка характеризується високим потенціалом розвитку завдяки наявності портфеля проектів DREAM і можливостям залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Рис. 2. Структурно-логічна схема інфраструктурної трансформації Східницької селищної територіальної громади

Джерело: побудовано авторами на основі даних Clarity Hromada / DREAM [17].

Таблиця 11

Аналітична характеристика інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади

Складова	Сильні сторони	Ключові проблеми	Можливості розвитку
Дорожньо-транспортна	148 км дорожньої мережі; наявність логістичного кластера	Високі витрати на утримання доріг у гірській місцевості	Модернізація доріг за рахунок програм DREAM та державної підтримки
Комунальна	Розвинена система благоустрою та поводження з ТПВ	Зношення техніки та матеріально-технічної бази	Оновлення комунальної техніки та цифровізація послуг
Водопостачання	Зростання кількості абонентів; поширення приладів обліку	Потреба модернізації мереж	Підвищення ефективності управління водними ресурсами
Водовідведення	Розпочато розвиток централізованої системи	Низький рівень охоплення споживачів	Розширення мереж і підключення нових абонентів
Бальнеологічна	38 джерел і 17 свердловин; унікальна курортна база	Потреба постійного екологічного моніторингу	Розвиток курортної інфраструктури та медичного туризму
Енергетична	Наявний потенціал енергоефективності	Залежність від зовнішнього енергопостачання	Впровадження ВДЕ та резервного енергоживлення
Цифрова	Високі показники автоматизації управління	Низька цифрова грамотність населення	Розвиток цифрових сервісів та цифрових компетентностей
Логістична	Функціонування локального логістичного кластера	Залежність від якості дорожньої мережі	Інтеграція логістики з туристичним сектором
Інвестиційно-проектна	13 проєктів DREAM	Значний дефіцит фінансування	Залучення грантів, донорських коштів та приватних інвестицій

Джерело: запропоновано та складено авторами на основі опрацювання результатів дослідження.

Результати діагностики інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади

Складова інфраструктурного потенціалу	Діагностична оцінка
Бальнеологічна інфраструктура	Високий рівень розвитку
Комунальна інфраструктура	Достатній рівень розвитку
Водопостачання	Достатній рівень розвитку
Логістична інфраструктура	Достатній рівень розвитку
Дорожно-транспортна інфраструктура	Достатній рівень розвитку
Цифрова інфраструктура	Середній рівень розвитку
Енергетична інфраструктура	Середній рівень розвитку
Вуличне освітлення	Середній рівень розвитку
Інвестиційно-проектна складова	Високий потенціал розвитку
Водовідведення	Потребує розвитку

Джерело: складено авторами за результатами проведеної діагностики.

Результати проведеної діагностики дають підстави визначити стратегічні пріоритети подальшого розвитку інфраструктурного потенціалу Східницької громади. З урахуванням виявлених сильних сторін, проблемних зон і перспектив розвитку доцільно виокремити п'ять взаємопов'язаних блоків управлінських пріоритетів.

Перший блок охоплює базову інфраструктуру життєзабезпечення та передбачає модернізацію дорожно-транспортної мережі, розвиток систем водопостачання та водовідведення, удосконалення управління побутовими відходами та оновлення мереж зовнішнього освітлення.

Другий блок пов'язано із розвитком курортно-рекреаційної інфраструктури та передбачає збереження бальнеологічних ресурсів, благоустрій туристичних зон, підвищення пішохідної доступності та посилення екологічного моніторингу території.

Третій блок спрямовано на розвиток інфраструктури економічної активності та включає вдосконалення логістичної інфраструктури, покращення транспортної доступності території та створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та туристичного бізнесу.

Четвертий блок стосується підвищення енергетичної стійкості громади шляхом впровадження енергоефективних технологій, модернізації систем освітлення, розвитку відновлюваних джерел енергії та забезпечення резервного енергоживлення об'єктів критичної інфраструктури.

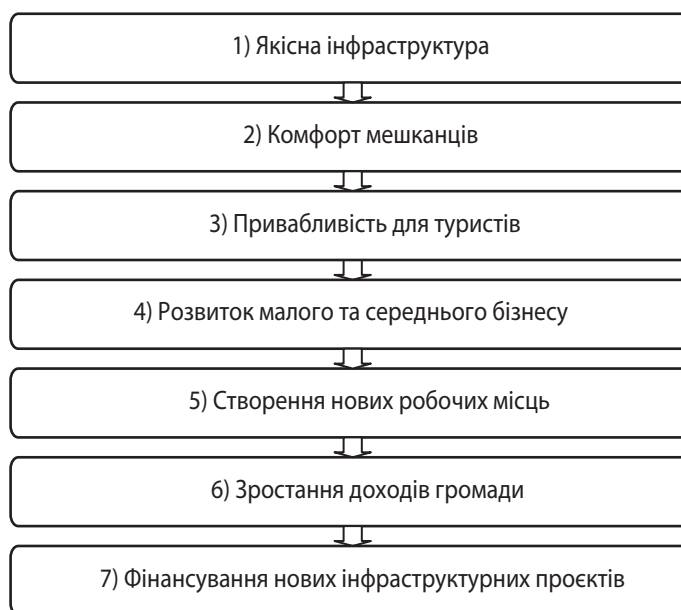
П'ятий блок орієнтовано на формування інфраструктури майбутнього та передбачає розвиток цифрових сервісів, підвищення цифрових компетентностей населення, автоматизацію управлінських процесів, а також активізацію проектної

діяльності та залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів.

Взаємозв'язок між рівнем розвитку інфраструктури та соціально-економічними результатами функціонування громади наведено на рис. 3.

Як свідчать результати дослідження, для Східницької громади інфраструктура виконує не лише забезпечувальну функцію, а й виступає стратегічним чинником економічного розвитку. Якісна інфраструктура підвищує комфорт проживання населення, сприяє розвитку туристично-рекреаційної діяльності, стимулює підприємницьку активність, створює нові робочі місця та забезпечує зростання доходів місцевого бюджету. Своєю чергою, збільшення фінансових ресурсів громади створює можливості для реалізації нових інфраструктурних проектів, формуючи позитивний цикл сталого розвитку території.

Таким чином, проведена діагностика засвідчила, що інфраструктурний потенціал Східницької селищної територіальної громади є одним із ключових чинників її конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та сталого розвитку. Подальше зміцнення інфраструктурного потенціалу має ґрунтуватися на комплексній модернізації базової інженерної та транспортної інфраструктури, розвитку бальнеологічного комплексу, підвищенні енергетичної стійкості, цифровізації управління та активному залученні інвестиційних ресурсів. Реалізація зазначених напрямів сприятиме формуванню довгострокової моделі інфраструктурної стійкості та забезпечить подальший розвиток Східницької громади як провідного бальнеологічного і туристично-рекреаційного центру Карпатського регіону.

Рис. 3. Інфраструктура як інструмент економічного розвитку громади

Джерело: побудовано авторами.

ВИСНОВКИ

В умовах децентралізації, посилення безпекових викликів та необхідності забезпечення сталого територіального розвитку особливого значення набуває своєчасна діагностика інфраструктурного потенціалу територіальних громад [18]. Саме рівень розвитку інфраструктури визначає можливості громади щодо забезпечення належної якості життя населення, активізації підприємництва, залучення інвестицій, підтримки туристично-рекреаційної діяльності та підвищення стійкості до сучасних соціально-економічних, енергетичних і безпекових викликів.

У статті здійснено комплексну діагностику інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади як одного з ключових чинників її соціально-економічного розвитку, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності. На основі аналізу комунальної, інженерної, транспортної, бальнеологічної, енергетичної, цифрової та інвестиційно-проектної складових встановлено, що інфраструктурний потенціал громади має багатоконпонентний характер і характеризується нерівномірністю розвитку окремих підсистем.

Результати проведеної діагностики засвідчили, що найбільш розвинутою складовою інфраструктурного потенціалу є бальнеологічна інфраструктура, яка формує основу курортної спеціалізації території та забезпечує її конкурентні переваги. Достатній рівень розвитку характерний для комунальної, дорожньо-транспортної, логістичної інфраструктури та системи водопостачання. Водночас системи водовідведення, енергетична та

цифрова інфраструктура потребують подальшої модернізації та підвищення ефективності функціонування. Встановлено також, що наявність значного портфеля проєктів у системі DREAM створює передумови для подальшого зміцнення інфраструктурного потенціалу громади за умови залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Проведене дослідження дозволило виявити низку ключових ризиків, які можуть негативно впливати на подальший розвиток громади. До них належать: недостатній рівень розвитку систем водовідведення та очищення стічних вод; ризик транспортної ізольованості окремих населених пунктів унаслідок складних природно-географічних умов; недостатня енергетична стійкість об'єктів критичної інфраструктури; обмеженість фінансових ресурсів для реалізації інфраструктурних проєктів; ризик погіршення стану бальнеологічних ресурсів і природних екосистем, що становлять основу курортного потенціалу громади.

З метою мінімізації виявлених ризиків і підвищення ефективності використання інфраструктурного потенціалу Східницькій селищній раді, її виконавчим органам, комунальним підприємствам та іншим зацікавленим суб'єктам доцільно реалізувати комплекс таких управлінських заходів:

- 1) прискорення реалізації проєктів модернізації систем водовідведення та очищення стічних вод, передбачених Стратегією розвитку громади на 2022–2027 роки (нова редакція), а також активізація залучення грантових ресурсів і міжнародної технічної

допомоги для розвитку екологічної інфраструктури;

- 2) впровадження системи пріоритизації дорожньо-транспортних проєктів з урахуванням соціальної значущості об'єктів, туристичного навантаження та потреб місцевого населення, а також розширення участі громади в державних і міжнародних програмах фінансування транспортної інфраструктури;
- 3) підвищення енергетичної стійкості громади шляхом створення резервних джерел електроживлення для об'єктів критичної інфраструктури, впровадження енергоефективних технологій та розвитку відновлюваних джерел енергії;
- 4) створення постійно діючого механізму підготовки та супроводу грантових заявок для посилення інвестиційної спроможності громади, розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та активне використання інструментів державно-приватного партнерства;
- 5) розширення системи моніторингу стану мінеральних вод і природних лікувальних ресурсів громади, забезпечення проведення регулярного екологічного аудиту курортних територій та інтеграція екологічних критеріїв до процесу планування інфраструктурних проєктів.

Крім цього, з метою забезпечення системного підходу до розвитку інфраструктурного потенціалу необхідно в межах реалізації Плану заходів з реалізації у 2026–2027 роках Стратегії розвитку Східницької територіальної громади на 2022–2027 роки (нова редакція) необхідно передбачити розроблення та затвердження окремої Програми розвитку інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади. Така програма має визначати стратегічні пріоритети модернізації комунальної, транспортної, курортно-рекреаційної, енергетичної та цифрової інфраструктури, джерела фінансування, систему моніторингу результативності реалізації інфраструктурних проєктів, а також механізми координації діяльності органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, бізнесу та міжнародних партнерів.

Доцільним також є включення до структури зазначеної програми окремого розділу щодо забезпечення інфраструктурної та енергетичної стійкості громади, який враховуватиме сучасні безпекові, енергетичні та екологічні виклики, а також потреби захисту та безперервного функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню інфраструктурної та енергетичної стійкості Східницької селищної територіальної громади, зміцненню її конкурентних переваг як бальнеологічного та туристично-рекреаційного центру, покращенню якості життя населення, підвищенню інвестиційної привабливості та забезпеченню умов для довгострокового сталого розвитку території.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні концепції забезпечення інфраструктурної та енергетичної стійкості територіальних громад курортно-рекреаційного типу, формуванні організаційно-економічного механізму її реалізації, а також обґрунтуванні методичного підходу до інтегрального оцінювання інфраструктурного потенціалу територіальної громади (на прикладі Східниці) з урахуванням сучасних безпекових, енергетичних та екологічних викликів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Hallegatte S., Rentschler J., Rozenberg J. Lifelines: The Resilient Infrastructure Opportunity. Washington, DC : World Bank, 2019. 134 p. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1430-3>
2. Řehák D., Šenovský P., Hromada M., Loveček T. Complex approach to assessing resilience of critical infrastructure elements. *International Journal of Critical Infrastructure Protection*. 2019. Vol. 25. P. 125–138. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijcip.2019.03.003>
3. Argyroudis S. A., Mitoulis S. A., Winter M. G., Kaynia A. M. Fragility of transport assets exposed to multiple hazards: State-of-the-art review toward infrastructural resilience. *Reliability Engineering & System Safety*. 2019. Vol. 191. Art. 106567. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.res.2019.106567>
4. Healey P. Urban Complexity and Spatial Strategies: Towards a Relational Planning for Our Times. London : Routledge, 2007. 344 p.
5. Rodríguez-Pose A., Gill N. The global trend towards devolution and its implications. *Environment and Planning C: Government and Policy*. 2003. Vol. 21. Iss. 3. P. 333–351. DOI: <https://doi.org/10.1068/c023>
6. Meerow S., Newell J. P., Stults M. Defining urban resilience: A review. *Landscape and Urban Planning*. 2016. Vol. 147. P. 38–49. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2015.11.011>
7. A Territorial Approach to Climate Action and Resilience. Paris : OECD Publishing, 2023. 186 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/1ec42b0a-en>
8. Infrastructure Governance Assessment Framework (InfraGov). Washington, DC : World Bank, 2021. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/infrastructure-governance-assessment-framework>

9. Shcherbak V., Lyshenko M., Tereshchenko S., Yefanov V., Vzhytynska K., Yatsenko V., Pietukhov A. Sustainable development of united territorial communities during the conflict: turning challenges into opportunities. *International Journal of Human Capital in Urban Management*. 2024. Vol. 9. Iss. 4. P. 637–652.
DOI: <https://doi.org/10.22034/IJHCUM.2024.04.06>
10. Mitrică B., Damian N., Mocanu I., Șerban P., Săgeată R. Technical-urbanistic infrastructure in the Romanian Danube Valley. Urban vs. rural territorial disparities. *Geographica Pannonica*. 2016. Vol. 20. Iss. 4. P. 242–253.
DOI: <https://doi.org/10.18421/GP20.04-06>
11. Vagonova O. G., Prokopenko V. I., Vvedenska T. Yu., Yaremchuk I. O. Conceptual approach to financial support of regional territory infrastructure development. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2019. No. 5. P. 168–172.
DOI: <https://doi.org/10.29202/nvngu/2019-5/22>
12. Moreno F. J. G., Flores J. A. H., Díaz-Puente J.-M., Bettoni M. Contribution of Leader Community Initiative to People's Quality of Life: A Case of Thirty Years Application in Rural Spain. *European Countryside*. 2024. Vol. 16. Iss. 2. P. 183–203.
DOI: <https://doi.org/10.2478/euco-2024-0011>
13. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Теоретичні підходи до сутності поняття «критична інфраструктура»: міжнародний, просторовий і резильєнтнісний виміри. *Проблеми економіки*. 2025. № 4. С. 336–351.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-4-336-351>
14. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В., Калашнікова К. Ю. Просторовий розвиток критичної інфраструктури територіальних громад: бібліометричний аналіз наукових публікацій. *Ефективна економіка*. 2026. № 3.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.58>
15. Містобудівна документація Східницької територіальної громади. URL: <https://skhidnytsia-rada.gov.ua/category/normatyvni-akty/mistobudivna-dokumentacziya-normatyvni-akty/>
16. Східницька селищна громада. URL: <https://stat.loda.gov.ua/community/shidnytska-selyshchna-gromada/>
17. Східницька селищна територіальна громада. URL: <https://clarity-project.info/hromada/UA46020070000056149/dream>
18. Rodriguez F.-S., Khaustova V., Ilyash O., Salashenko T. Recovery of public service delivery by Ukrainian municipalities: Diagnostic and recommendations. *UNIDO*, 2026. URL: https://downloads.unido.org/ot/41/27/41275913/Recovery%20of%20public%20service%20%20delivery%20by%20Ukrainian%20municipalities-%20Diagnostic%20and%20recommendations%20_compress.pdf
- tiple hazards: State-of-the-art review toward infrastructural resilience. *Reliability Engineering & System Safety*, 191, 106567.
<https://doi.org/10.1016/j.res.2019.106567>
- clarity-project.info. *Skhidnytska selyshchna terytorialna hromada* [Skhidnytsia settlement territorial community]. <https://clarity-project.info/hromada/UA46020070000056149/dream>
- Řehák D., Šenovský P., Hromada M. & Loveček T. (2019). Complex approach to assessing resilience of critical infrastructure elements. *International Journal of Critical Infrastructure Protection*, 25, 125–138.
<https://doi.org/10.1016/j.ijcip.2019.03.003>
- Hallegatte S., Rentschler J. & Rozenberg J. (2019). *Life-lines: The Resilient Infrastructure Opportunity*. Washington, DC: World Bank.
<https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1430-3>
- Healey P. (2007). *Urban Complexity and Spatial Strategies: Towards a Relational Planning for Our Times*. London: Routledge.
- Khaustova V. Ye., Trushkina N. V. & Kalashnikova K. Yu. (2026). Prostorovyi rozvytok krytychnoi infrastruktury terytorialnykh hromad: bibliometrychnyi analiz naukovykh publikatsii [Spatial development of critical infrastructure of territorial communities: bibliometric analysis of scientific publications]. *Efektivna ekonomika*, 3.
<https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.58>
- Khaustova V. Ye. & Trushkina N. V. (2025). Teoretychni pidkhody do sutnosti poniatia «krytychna infrastruktura»: mizhnarodnyi, prostоровyi i rezylentnisnyi vymiry [Theoretical approaches to the essence of the concept "critical infrastructure": international, spatial and resilient dimensions]. *Problemy ekonomiky*, 4, 336–351.
<https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-4-336-351>
- Meerow S., Newell J. P. & Stults M. (2016). Defining urban resilience: A review. *Landscape and Urban Planning*, 147, 38–49.
<https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2015.11.011>
- Mitrică B., Damian N., Mocanu I., Șerban P. & Săgeată R. (2016). Technical-urbanistic infrastructure in the Romanian Danube Valley. Urban vs. rural territorial disparities. *Geographica Pannonica*, 4(20), 242–253.
<https://doi.org/10.18421/GP20.04-06>
- Moreno F. J. G., Flores J. A. H., Díaz-Puente J.-M. & Bettoni M. (2024). Contribution of Leader Community Initiative to People's Quality of Life: A Case of Thirty Years Application in Rural Spain. *European Countryside*, 2(16), 183–203.
<https://doi.org/10.2478/euco-2024-0011>
- OECD Publishing (2023). *A Territorial Approach to Climate Action and Resilience*. Paris: OECD Publishing.
<https://doi.org/10.1787/1ec42b0a-en>
- Rodríguez-Pose A. & Gill N. (2003). The global trend towards devolution and its implications. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 3(21), 333–351.
<https://doi.org/10.1068/c023>

REFERENCES

Argyroudis S. A., Mitoulis S. A., Winter M. G. & Kaynia A. M. (2019). Fragility of transport assets exposed to mul-

Rodriguez F.-S., Khaustova V., Ilyash O. & Salashenko T. (2026). Recovery of public service delivery by Ukrainian municipalities: Diagnostic and recommendations. *UNIDO*. https://downloads.unido.org/ot/41/27/41275913/Recovery%20of%20public%20service%20%20delivery%20by%20Ukrainian%20municipalities-%20Diagnostic%20and%20recommendations%20_compress.pdf

Shcherbak V., Lyshenko M., Tereshchenko S., Yefanov V., Vzhytynska K., Yatsenko V. & Pietukhov A. (2024). Sustainable development of united territorial communities during the conflict: turning challenges into opportunities. *International Journal of Human Capital in Urban Management*, 4(9), 637–652. <https://doi.org/10.22034/IJHCUM.2024.04.06>

skhidnytsia-rada.gov.ua. *Mistobudivna dokumentatsiia Skhidnytskoi terytorialnoi hromady* [Urban planning documentation of Skhidnytsia territorial community]. <https://skhidnytsia-rada.gov.ua/category/normatyvni-akty/mistobudivna-dokumentacziya-normatyvni-akty/>

stat.loda.gov.ua. *Skhidnytska selyshchna hromada* [Skhidnytsia settlement community]. <https://stat.loda.gov.ua/community/skhidnytska-selyshchna-gromada/>

Vagonova O. G., Prokopenko V. I., Vvedenska T. Yu. & Yaremchuk I. O. (2019). Conceptual approach to financial support of regional territory infrastructure development. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 5, 168–172. <https://doi.org/10.29202/nvngu/2019-5/22>

World Bank. (2021). *Infrastructure Governance Assessment Framework (InfraGov)*. <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/infrastructure-governance-assessment-framework>

Стаття надійшла до редакції / Received: 10.05.2026
Статтю прийнято до публікації / Accepted: 23.05.2026
Оприлюднено / Published: 21.06.2026

УДК 330.3: 332.1
JEL: O18
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-5-230-238>

ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

©2026 УМАНЕЦЬ Т. В., СИРЧИН О. Л.

УДК 330.3: 332.1
JEL: O18

Уманець Т. В., Сирчин О. Л. Оцінювання економічного розвитку регіону: методичний аспект

Сьогодні економічна наука та практика не готові запропонувати досить повний та чітко окреслений набір методик і показників, які об'єктивно та переконливо характеризують економічний розвиток того чи іншого регіону. Метою статті є дослідження методичних і практичних питань оцінки економічного розвитку регіонів. В основу запропонованої методики оцінки потенціалу економічного розвитку регіону покладено такі положення: а) наявність щорічних статистичних даних, що публікуються органами влади країни, на основі яких можна отримати або розрахувати той чи інший показник; б) здатність показників відображати властивості регіону, які є ключовими для нього; в) наявність взаємозв'язку показників із соціально-економічним розвитком регіону. Як зведений або інтегральний показник, що характеризує розвиток економіки регіону, на думку авторів, доцільно використовувати показник валового регіонального продукту (ВРП). Регіони мають у своєму розпорядженні різний обсяг ресурсів. Саме обсяг наявних ресурсів безпосередньо впливає на вартість ВРП. Як порівнювати між собою такі регіони? Для усунення ефекту масштабу обсягу ресурсів у регіоні зазвичай показник ВРП нормується чисельністю населення регіону (виробництво ВРП на душу населення). Як ключовий показник методики запропоновано відносний показник «К», де ВРП на душу населення регіону порівнюється з ВВП на душу населення країни за кілька років (у %). Запропоновано градацію груп оцінки економічної ефективності діяльності регіонів з інтервалом у 20%. Зведену оцінку економічного розвитку регіону рекомендовано доповнити: а) оцінкою частки ВРП регіону у ВВП країни; б) оцінкою динаміки частки ВРП регіону у ВВП країни; в) оцінкою динаміки ВРП регіону в національній чи іноземній валюті. Запропоновану методику оцінки економічного розвитку регіону проілюстровано на прикладі Одеської області. За рівнем економічного розвитку Одеська область належить до другої групи регіонів України (7 місце в рейтингу регіонів), які оцінюються як середньорозвинені (відносно рівня розвитку самої країни). Позначено, що подальше підвищення рівня економічного розвитку регіону потребує значних капітальних інвестицій та трудових ресурсів.

Ключові слова: економічний розвиток; регіони країни; методика оцінки; економічні показники.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 15.

Уманець Тетяна Василівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка відділу розвитку підприємництва, Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (Французький бульвар, 29, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: uman_tat@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8852-4540>

Сирчин Олександр Леонідович – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу розвитку підприємництва, Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (Французький бульвар, 29, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: syrchyn.1961@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7206-4439>